

Kulttuuritoiminnan indikaattorit; vertailu toimintavuosista 2020 - 2023

1. Yleistietoa laskennan pohjalla

Kokkolan kaupungin kulttuuripalvelujen vastuualue aloitti indikaattoritietojen keräämisen vuonna 2014. Indikaattorit ovat suomalaisten kaupunkien, Suomen Kuntaliiton ja Kulttuuripoliittisen tutkimuksen kehittämissäätiö Cuporen yhdessä kokoamia, ja niitä on suositeltu sovellettavan suomalaisten kuntien kulttuuritoimintaa indikoitaessa. Indikaattoreiden mittareista merkittävä osa koskee palveluja, joita ulkopuoliset toimijat ovat tuottaneet kulttuuripalvelujen tuella. Tässä koosteessa esitellään kulttuuripalveluja koskevat vertailut pääosin vuodesta 2020 vuoteen 2023.

Laskelmien pohjana on käytetty kunkin vuoden tilastollista asukasmäärää, joka vuodenvaihteessa 2023-2024 oli Kokkolassa 48 299 henkeä, ja alle 18-vuotiaiden asukkaiden määrää, joka vuodenvaihteessa 2023-2024 oli 10 670 henkeä. (Väestötiedot epävirallisia.)

2. Käyttötalouden toteutuma / kulttuuripalvelut

Käyttötalouden toteutuma osoittaa, kuinka vastuualue on pysynyt talousarviossaan. Vertailu talousarvion ja toteutuman välillä osoittaa käyttötalouden toteutuman tehokkuutta. Hankerahoituksen määrä kuvaa vastuualueen rahoituksen laaja-alaisuutta. Tämä tieto on koottu taulukkoon 1. Taulukko osoittaa, että kulttuuripalvelujen vastuualue on pysynyt sille varatun käyttötalousarvion kehyksessä kaikkina tarkasteluvuosina. Vuoden 2022 merkittävä kasvu vastuualueen tuloissa ja menoissa selittyy Snellman-salin toiminnan siirtymisellä Kokkolan Matkailu Oy:ltä kulttuuripalvelujen vastuualueelle. Tuottojen lasku vuonna 2023 taas johtuu siitä, että Musiikkikeskus Snellmanin peruskorjaus sulki Snellman-salin vuodenvaihteessa 2022-2023.

Taulukko 1: Käyttötalouden toteutuma, tulot ja menot, kulttuuripalvelujen vastuualue vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022/2023
Vastuualueen toimintatuotot (€)	46.107	9.986	57.667	21.053	-36.614
Vastuualueen toimintamenot (€)	3.180.982	3.403.545	3.710.469	3.739.328	+28.859
Vastuualueen nettomenot (€)	3.134.874	3.393.559	3.652.802	3.718.275	+65.473
TA:n toteutumaprosentti, netto (%)	97,85	99,27	99,43	98,41	-1,02
Vastuualueen saama hankerahoitus (€)	12.000	0	7.133	5.000	-2.133
Vastuualueen nettomenojen suhde asukaslukuun (€/asukas)	65,6	70,8	76,1	76,98	+0,88

3. Kulttuuritilat

Kulttuuritilojen hintaan liittyvät mittarit kuvaavat kiinteistömenojen osuutta vastuualueen käyttömenoista. Toisaalta mittarit kertovat vastuualueen panostuksesta kulttuuritoiminnan ja -harrastamisen olosuhteisiin. Mittari ei ole täysin relevantti, koska taidelaitosten tila-avustukset eivät vuosina 2020-2023 kaikilta osin ole kuuluneet kulttuuripalvelujen vastuualueen käyttötalouteen, eivätkä siksi näy tässä vertailussa. Vuonna 2021 Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin ja Kokkolan kaupunginteatterin toimitilojen vuokra-avustukset siirtyivät kulttuuripalvelujen talousarvioon. Ko. avustukset on kirjattu tämän dokumentin avustuksia koskevaan osioon.

Taulukko 2: Kulttuuripalvelujen vastuualueen käytössä olevat tilat ja niiden kustannukset vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022/2023
Vastuualueen vuokraamien tilojen kokonaispinta-ala (m ²)	564,9	564,9	2.295	2.295	+/- 0
Vastuualueen sisäiset tilavuokrat (€ / vuosi)	49.680	50.652	260.103	345.123	+85.020
Maksettu tilavuokra (€ / m ² / vuosi)	87,94	89,66	113,33	150,38	+37,05
Vuokramenojen osuus nettomenoista (%)	1,58	1,49	7,12	9,28	+2,16

Kuten taulukosta 2 on nähtävissä, muutti Snellman-salin hallintovastuu kulttuuripalvelujen talousarvion profiilia huomattavasti vuokrapainotteisemmaksi vuonna 2022. Vuonna 2023 Musiikkikeskus Snellman oli suljettuna peruskorjauksen takia. Kulttuuripalvelujen vastuualue maksoi kuitenkin koko vuoden sisäistä vuokraa musiikkikeskuksen tiloista.

4. Kulttuuriavustukset

Kulttuuriavustuksiin liittyvät mittarit kertovat osaltaan vastuualueen palvelutasotavoitteiden ja osallistamistavoitteiden toteutumisesta.

Palvelutavoitteena on kuntalaisten kulttuuripalvelujen ja harrastamisen olosuhteiden ylläpito laadukkaina ja monipuolisina.

Osallistamistavoitteina kiinnitetään huomiota kulttuuripalvelujen saavutettavuuteen sekä kuntalaisten mahdollisuuksien edistämiseen palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Avustukset kulttuuri- ja taidelaitoksille

Kulttuuri- ja taidelaitoksien avustusmäärärahasta tuetaan Kokkolan orkesteriyhdistystä (Keski-Pohjanmaan Kamariorkesteri), Kokkolan Kaupunginteatterin kannatusyhdistystä, Keski-Pohjanmaan konservatorion kannatusyhdistystä sekä Karleby Ungdomsförening rf:ä.

Taidelaitosten avustussumma nousi huomattavasti vuonna 2021 teatterin ja orkesterin vuokra-avustusten siirryttyä kaupunginhallitukselta kulttuuripalvelujen talousarvioon. Kaupungin sisäisten vuokrien nousu on vaikuttanut viime vuosina merkittävästi varsinkin orkesteriyhdistyksen ja konservatorion avustusten käyttöön. Esimerkiksi orkesteriyhdistyksen avustus oli raatihuoneen vuokrien nousun johdosta vuonna 2023 korkeampi, kuin orkesterin hakema avustus. Konservatorion kohdalla taas toiminta-avustuksen osuus on jäänyt vuosien kuluessa selvästi vuokra-avustusta pienemmäksi, mikä näkyy ongelmina konservatorion opetuksen rahoittamisessa. Kulttuuri- ja taidelaitosten avustamista kuvataan seikkaperäisesti taulukossa 3.

Taulukko 3: Taidelaitosten avustaminen kulttuuripalvelujen vastuualueelta vuosina 2020-2023.

Yhteisö	Haettu / myönnetty €, 2020	Haettu / Myönnetty €, 2021	Haettu / Myönnetty €, 2022	Haettu / Myönnetty / €, 2023	Muutos 2022-2023 toteutuma €
Kokkolan Orkesteriyhdistys	1.018.850 / 990.000	1.071.791 / 1.071.791 990.000 toiminta 81.791 vuokra	1.069.800 / 1.083.454 990.000 toiminta 93.454 vuokra	1.070.020 / 1.104.809 978.000 toiminta 126.809 vuokra	+21.355 +33.355 vuokra
Kokkolan kaupunginteatteri	885.000 / 880.000	1.063.600 / 1.063.600 880.000 toiminta 183.600 vuokra	1.063.200 / 1.077.300 875.000 toiminta 202.300 vuokra	1.060.900 / 1.060.000 876.400 toiminta 183.600 vuokra	-17.300
Keski-Pohjanmaan Konservatorio	710.000 / 645.000	710.000 / 645.000 263.669 toiminta 379.331 vuokra	645.000 / 645.000 253.226 toiminta 391.774 vuokra	654.000 / 654.000 233.592 toiminta 420.408 vuokra	+9.000
Karleby Ungdomsförening	57.000 / 45.000	57.000 / 45.000	57.000 / 45.000	50.000 / 45.000	+/- 0
Yhteensä: Haettu / myönnetty, €	2.670.850 / 2.560.000	2.902.391 / 2.825.391 2.178.669 toiminta 644.722 vuokrat	2.835.000 / 2.850.754 / 2.163.226 toiminta 687.528 vuokra	2.834.920 / 2.863.809 2.132.992 toiminta 730.817 vuokra	-80 / +13.055 -30.234 toiminta +43.289 vuokra

Laitosten kunta-avustuksen keskeisenä perusteena ovat ne palvelut, joita laitokset kuntalaisille tuottavat. Taulukossa 4 esitellään tiivistetysti taidelaitosten tarjoamat palvelut sekä niiden saamat yleisömäärät vuonna 2023. Vuonna 2023 käynnissä ollut Musiikkikeskus Snellmanin peruskorjaus vaikutti merkittävästi Keski-Pohjanmaan Kamariorkesterin konserttitoimintaan. Orkesteri joutui esiintymään koko toimintavuoden tavallista pienemmässä konserttisalissa (K-P konservatorion sali), mikä vaikutti orkesterin konserttikohtaisiin yleisömääriin. Kaupunginteatterin ja konservatorion osalta toimintavuosi 2023 noudatti pitkälti samoja linjoja kuin edellinen vuosi. Teatterin lapsiyleisön määrää pudotti tuotannollisista syistä peruttu lastennäytelmä keväällä 2023.

Taulukko 4: Taidelaitosten avustuksia vastaan saadut palvelut sekä niiden yleisömäärät. Vertailu vuosilta 2021-2023.

Yhteisö	Tilasto 2021	Tilasto 2022	Tilasto 2023
Kokkolan Orkesteri-yhdistys	59 esitystä, joista osa yleisön kanssa ja osa striimattuja. 34 esitystä Kokkolassa ja 17 esitystä muualla Liveyleisöt: Kokkolassa 2.870 hlö, muualla 1.891 hlö Striimikatsojat: omat 8.629, muiden tuotannot 1.480 Esitykset lapsille ja nuorille /niiden yleisöt Kokkola 28 / 1.489; muualla 7 / 595	Konsertit: Klassa 95 / vier. 24 Yleisö: Klassa 12.743 hlö / vier. 7.136 Striimit: Omat 2.214 / muiden tuottamat 690 Lapsille: Klassa 34 / vier. 10 Yleisö: Klassa 4.837 hlö / vier. 3.025	Konsertit: Kla 24 kpl / Vierailut 13 kpl Yleisö: Kla 4.424 hlö/ Vierailut 2.910 hlö Konsertit esim. hoivalaitokset ja niihin rinnastettavat muut julkiset konsertit: Kla 30 kpl /Yleisö: 2.185 hlö <u>Konsertit lapsille:</u> Kla 32 kpl / Vierailut 24 kpl joista 8 konserttia on Taidetestaajat-konsertteja Ylivieskassa Snellman-salin remontin takia Yleisö: Kla 4.670 hlö / Vierailut 4.448 Kla: Konsertteja 86 kpl /Yleisö 11.279
Kokkolan kaupungin-teatteri	5 ensi-iltaa / 128 esitystä / 4.806 hlöä 0 vierailuesitystä / 0 hlöä Yhteensä Kokkolassa 128 esitystä / 4.806 hlöä Yleisötyö 1.557 hlö Esitykset lapsille ja nuorille: 30 kpl /874 Yhteensä yleisöä: 7.237 hlöä	3 Ensi- iltaa / 46 esitystä / 4.803 hlö Vierailut 31 esitystä / 3.426 hlö Esitykset Kokkolassa / 130 esitystä / 12.376 hlö Yleisötyö: 1.630 hlö Esitykset lapsille ja nuorille: 32 kpl / 3.965 hlö Yleisöä yhteensä: 14.006 hlöä	5 ensi-iltaa / 1 kpl yhteistyö ensi-iltoja ohjelmistossa jatkoi syksyltä 2022 lisäksi 1 näytelmä esityksiä yht. 149 / katsojia 11.040. Vierailuesitys 1 kpl, josta 2 esityskertaa. Yleisötyö 3.300 osallistujaa <u>Esitykset lapsille ja nuorille:</u> 4 kpl (Tila näytelmän Taidetestaaja-esitykset n. 600 nuorta) Yhteensä 14.340 hlöä
Keski-Pohjanmaan Konservatorio m= musiikki t= tanssi	TPO tunnit. m. 22.414; t. 2.474,5 = 24.888,5 TPO oppilasmäärät m. 1080; t. 225, joista valmennuksessa m. 17; t. 63 Varhaisiän oppilaat m. 292 hlöä; t. 66 hlöä	TPO tunnit: m. 27.315; t. 2.793 = 30.108 TPO oppilasmäärät: m. 1.003; t. 218 Valmennus oppilasmäärät: m. 13; t. 58 Varh.iän oppilaat: m. 270 hlö; t. 55 hlö Toisella asteella opiskelijoita 52 Opiskelijat Kokkolasta 32	TPO tunnit: m. 26.897,5; t. 3115 = 30.012,5 TPO oppilasmäärät: m. 952; t. 256 Valmennus oppilasmäärät m. 10; t. 57 Varh.iän oppilaat m. 221 hlö; t. 51 hlö Toisella asteella opiskelijoita: 58 Opiskelijat Kokkolasta: 33

Karleby Ungdomsförening (KUF) toteutti vuonna 2023 revyyt "Ettråstji", jonka 13 esityksessä oli yhteensä 1050 katsojaa. Lisäksi oli yhdistyksen Drama-, och teaterlek ja Teaterskolan -toiminnassa yhteensä 6 esitystä 180 katsojalle.

Taidelaitosten avustaminen heijastuu kaupungin ja lähialueen kehittymiseen elämyksellisyyden ja hyvinvointivaikutusten lisäksi myös taloudellisessa mielessä. Taulukossa 5 esitellään taidelaitosten saamien valtionosuuksien euromäärät sekä laitosten työllistävät vaikutukset Kokkolassa vuosina 2020-2023:

Taulukko 5: Taidelaitosten valtionosuudet (€) ja työllistävät vaikutukset (htv) Kokkolassa vuosina 2020-2023

Taidelaitos/ heijastusvaikutukset	2020 VOS; € / htv	2021 VOS; € / htv	2022 VOS; € / htv	2023 VOS; € / htv
Kokkolan Orkesteriyhdistys	569.615 / 27 + Koronatuki 60.000	544.110 / 27 + Koronatuki 91.000	613.574 / 29 + Koronatuki 45.000	641.785 / 29
Kokkolan Kaupunginteatteri	668.105 / 31 + Koronatuki 137.182	710.589 / 32 + Koronatuki 163.943	806.189 / 35 + Koronatuki 150.000	842.501 / 35
Keski-Pohjanmaan Konservatorio	2.047.344 / 65,1	2.091.696 / 64,1	2.110.953 / 62,6	2.073.400 / 61,4

Muu avustustoiminta

Taulukkoon 6 on koottu kulttuuripalvelujen ”Yhteisöavustukset”-määrärahasta jaetut avustukset vuosina 2020–2023. Lisäksi taulukkoon on koottu vastuualueen muista määrärahoista (Tapahtumat, Vuokrat) jaetut avustustyyppiset määrärahat.

Taulukko 6 osoittaa, että tapahtuma-avustuksissa on sekä lukumääräisesti että euromääräisesti tapahtunut merkittävä muutos vuosien 2022 ja 2023 välillä. Tämä ei kuitenkaan indikoi tapahtumien määrän laskua, vaan kertoo siitä, että vuodesta 2022 poiketen on pienet tapahtumat vuonna 2023 pystytty avustamaan kohdeavustusmäärärahan kautta. Tapahtuma-avustuksia maksettiin vuonna 2023 lähinnä vakiintuneille, suuremmille kulttuuritapahtumille.

Taulukko 6: Kulttuuripalvelujen vastuualueen muu avustustoiminta. Haetut, myönnetyt ja maksetut avustukset vuosina 2020-2023.

Avustusmuoto	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Kumppanuusavustukset myönnetyt / maksetut (€ / kpl)	87.000 / 4	87.000 / 4	103.000 / 5	103.000 / 5	+/- 0
Kohdeavustukset myönnetyt / maksetut (€ / kpl)	50.950 / 72 42.560 / 58	61.475 / 66 59.806 / 63	35.550 / 57 33.817 / 54	48.550 / 63 47.650 / 61	+13.000 / +6 +13.833 / +7
Vuokra-avustukset (€ / kpl)	14.600 / 11 13.800 / 11	14.572 / 11	13.900 / 10	17.300 / 12	+3.400 / +2
Tapahtuma-avustukset, myönnetyt / maksetut (€ / kpl)	85.250 / 8 62.485 / 6	90.000 / 19 87.368 / 17	124.100 / 18 123.200 / 17	113.000 / 8 110.000 / 8	- 11.100 / -10 - 13.200 / -9
Muut avustukset (€ / kpl)	3.250 / 3	5.050 / 4	5.850 / 4	4.550 / 3	- 1.300 / -1
Avustusten yhteismäärä Haetut / myönnetyt / maksetut (€ / kpl)	416.767 / 107 241.050 / 98 209.095 / 82	355.000 / 106 258.097 / 104 253.796 / 99	396.855 / 100 282.400 / 95 279.767 / 91	402.033 / 95 286.400 / 91 282.500 / 89	+4.000 / -4 +2.733 / -2

Avustusten jakomäärät ja -summat; yhteenveto

Taulukkoon 7 on koottu avustustiedot niin taidelaitosavustusten kuin muidenkin avustusten osalta. Taulukossa vertaillaan myös avustusten roolia vastuualueen koko käyttötaloudessa ja avustusten määrää asukasmäärään verrattuna.

Taulukko 7: Kulttuuripalvelujen vastuualueen avustukset. Myönnetyt ja maksetut avustukset vuosilta 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Taidelaitosavustukset (€ / kpl)	2.560.000 / 4	2.825.391 / 4	2.850.754 / 4	2.863.809 / 4	+13.055
Muu avustustoiminta, haetut/ myönnetyt (€ / kpl)	243.350 / 107 241.150 / 98	355.000 / 102 258.097 / 99	401.770 / 108 282.400 / 95	373.144 / 95 286.400 / 91	-28.626 / -13 +4.000 / -4
Muu avustustoiminta, maksetut (€ / kpl)	209.095/ 82	253.796/ 99	279.767 / 91	282.500 / 89	+2.733 / - 2
Myönnettyjen avustusten yhteismäärä (€ / kpl)	2.801.150 / 102	3.083.488 / 103	3.133.154 / 99	3.150.209 / 95	+17.055 / -4
Maksettujen avustusten yhteismäärä (€ / kpl)	2.769.095 / 86	3.079.187/ 106	3.130.521 / 95	3.146.309 / 93	+15.788 / -2
Avustusten osuus vastuualueen nettokustannuksista (%)	89,3 (myönnetyt) 88,3 (maksetut)	90,9(myönnetyt) 90,7(maksetut)	85,7(myönnetyt) 85,7(maksetut)	85,0(myönnetty) 84,9(maksetut)	-0,7 %-yks. -0,8 %-yks.
Avustussumma asukasta kohti (€ / asukas)	58,63 (myönnetyt) 57,96 (maksetut)	64,35(myönnetyt) 64,26(maksetut)	65,5(myönnetyt) 65,2 (maksetut)	65,22(myönn.) 65,14(maks.)	-0,28 € / as. -0,06 € / as.

Taulukko 7 osoittaa, että vastuualueen avustustoiminta on viime vuosina pysynyt varsin stabiilina. Snellman-salista johtuva vuokramenojen kasvu pienensi jonkin verran avustusten suhteellista osuutta vastuualueen kokonaistaloudesta.

Saatujen kulttuuriavustusten suhde haettuihin kulttuuriavustuksiin

Vertailu avustushakemusten ja niiden pohjalta tehtyjen päätösten osalta kertoo, kuinka kattavasti vastuualue on pystynyt vastaamaan avustusta hakeneiden yhteisöjen ja henkilöiden tukitarpeisiin. Vertailu taulukossa 8 osoittaa, että hylättyjen hakemusten kappalemäärä sekä euromääräinen osuus ovat vaihdelleet vuosittain. Keskeisin hakemusten hylkäämisen syy on avustusmäärärahan loppuminen syksyisin. Vastuualue on kuitenkin pystynyt vastaamaan varsin hyvin niihin avustushakemuksiin, joita sille on toimitettu.

Taulukko 8: Avustushakemusten ja niistä tehtyjen päätösten vertailua vuosilta 2020-2023; kulttuuripalvelujen vastuualue.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Käsitellyt avustushakemukset (kpl)	107	106	100	95	-5
Myönnetty / hylätyt hakemukset (kpl)	102 / 5	103 / 3	91 / 13	91 / 4	+/-0 / -9
Hylättyjen hakemusten suuruus (€)	2.200	6.300	18.103	15.429	-2.674
Myönnetystä tuesta huolimatta toteutumatta jäänyt (kpl)	14	2	4	2	-2
Haetut ja myönnetty avustukset (€)	3.087.617 / 2.769.095	3.257.391 / 3.083.488	3.231.855 / 3.134.400	3.236.953 / 3.150.209	+5.098 / +15.809
Myönnettyjen avustusten osuus haetusta kokonaissummasta (%)	89,7	94,6	96,9	97,3	+0,4 %-yks.

Avustushakemusten määrä on jatkanut lievää laskuaan kuluvalle vuosikymmenellä. Lähes kaikki avustushakemukset ovat johtaneet vuosittain myönteiseen avustuspäätökseen. Vuonna 2022 hylättyjen hakemusten normaalia suuremman määrän taustalla on kohde- ja vuokra-avustusmäärärahan varhainen loppuminen jo syykuussa. Huomioitavaa on myös se, että koronapandemian hellitettyä myös lähes jokainen myönteisen avustuspäätöksen saanut kohde on toteutunut.

Erityisavustus kulttuuripalveluiden saatavuuden parantamiseen

Erityisavustusta kulttuuripalveluiden saatavuuden parantamiseen on myönnetty vuodesta 2022. Kulttuuripalvelujen vastuualue valmistelee avustuspäätökset taide- ja kulttuurikasvatustoimijoiden osalta. Kate erityisavustukseen irrotetaan kaupungin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi rahastosta, eikä se sinänsä kohdistu kulttuuripalvelujen vastuualueen käyttötalouteen. Erityisavustuksella tuetaan kulttuuritoimijoita ja kulttuurikasvatusorganisaatioita niin, että ne pystyvät myöntämään maksutonta osallistumista niille lapsille, joilla perheen talouden haasteet uhkaavat estää kulttuuriharrastuksen.

Taulukko 9: Erityisavustukset vähävaraisten perheiden lasten kulttuuriharrastusten tukemiseen vuosina 2022-2023

Yhteisö	Haettu / Myönnetty €, 2022	Haettu / Myönnetty €, 2023	Muutos 2022-2023 toteutuma €
Erityisavustukset, haetut/ myönnetyt (€ / kpl)	6.200 / 3 3.530 / 2	5.170 / 3 3.170 / 3	-1.030 / +/- 0 -360 / +1

Erityisavustuksen suhteellisen vähäinen käyttö osoittaa sen, etteivät kulttuurikasvattajat ja kulttuurijärjestöt ole vielä löytäneet tukimuotoa. Toisaalta hakemusten vähyys viittaa myös siihen, että lasten ja perheiden kulttuuri- ja taidetoimintaan keskittyneitä toimijoita on kaupungissa vähemmän kuin samassa kohderyhmässä toimivia liikunta- ja urheiluseuroja.

5. Kulttuuritapahtumat

Kulttuuritapahtumiin liittyvät mittarit kertovat osaltaan kehittämissuunnitelmaan kirjattujen elämys- ja palvelutasotavoitteiden sekä kulttuurin saavutettavuuteen liittyvien tavoitteiden toteutumisesta. Mittareiden kehitys kuvaa myös vastuualueen palvelujen vastaanottoa, kiinnostavuutta ja peittoa kaupunkilaisten piirissä. Mittareilla selvitetään myös vastuualueen verkostoitumista ja sen tehokkuutta.

Vastuualueen osallistuminen kulttuuritapahtumien järjestämiseen

Kulttuuripalvelujen vastuualue on mukana paikallisissa kulttuuritapahtumissa joko päävastuullisena tuottajana tai vastuullisen tapahtumajärjestäjän tukena. Taulukko 10 kuvaa vuosien 2020-2023 kehitystä niissä tapahtumissa, joiden tuottamiseen vastuualue on osallistunut jossain roolissa. Kansallisessa vertailussa (KULTTI 2023) voidaan Kokkolan kaupungin nähdä olevan suomalaisten kaupunkien kärkeä siinä, kuinka monen tapahtuman rakentamiseen kaupunki vuoden aikana osallistuu.

Taulukosta 10 ilmenee, että vuosien 2020 ja 2023 aikana ollaan tapahtuma-aktiivisuudessa pystytty lähestymään pandemiaa edeltänyttä toimintavuotta 2019.

Taulukko 10: Kulttuuripalvelujen vastuualueen osallistuminen tapahtumien järjestämiseen Kokkolassa vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Yksittäisten tapahtumien määrä (kpl)	184	238	232	233	+1
Vastuualue pääjärjestäjänä (kpl)	48	52	27	46	+19
Vastuualue yhteistyössä pääjärjestäjän kanssa (kpl)	136	186	205	187	-18
Useampipäiväiset tapahtumakokonaisuudet (kpl)	10	11	13	13	+/-0

Erityisesti huomiota taulukossa 10 kiinnittävät muutokset kaupungin organisaation ulkopuolisten toimijoiden tapahtuma-aktiivisuudessa. Kulttuuripalvelujen vastuualue on pyrkinyt viime vuosina pienentämään omaa rooliaan tapahtumatoiminnan päävastuullisena ja kannustanut muita toimijoita tapahtumatyöhön. Avustettavien tapahtumien määrän kasvu vuonna 2022 vaikuttaa olleen väliaikaista, ja vuonna 2023 on tuettavien tapahtumien osalta palattu vuoden 2021 tasolle.

Tapahtumissa käynnit suhteessa asukaslukuun

Vuodesta 2015 lähtien kulttuuripalvelujen vastuualue on pyytänyt katsojatilastoja niistä tapahtumista, joihin se on jollain tavalla osallistunut. Ilmaistapahtumien suuren määrän vuoksi katsojatilastot ovat jossain määrin epätarkkoja, mutta tilastointi antaa kuvaa yleisön kiinnostuksen kehityksestä.

Taulukossa 11 on koottuna arviot vuoden 2023 aikana toteutuneiden tapahtumien kävijämääristä, eikä se huomioi esim. taide- ja kulttuurilaitosten normaalin toiminnan yleisölukuja, jotka on käsitelty erikseen taidelaitosten avustamiseen liittyvän tilastoinnin yhteydessä.

Taulukko 11: Arvioidut kävijämäärät niissä tapahtumissa, joihin kulttuuripalvelujen vastuualue on osallistunut vuosina 2020-2023.

Tapahtuman luonne	Ilmoitetut yleisömäärät 2020 (n. henkilöä)	Ilmoitetut yleisömäärät 2021 (n. henkilöä)	Ilmoitetut yleisömäärät 2022 (n. henkilöä)	Ilmoitetut yleisömäärät 2023 (n. henkilöä)
Kohdeavustuksen saanut tapahtuma	41.116 (sis. 19.829 hlöä striimiesityksissä)	51.909 (sis. 19.718 hlöä striimiesityksissä)	31.520 hlö	31.022 hlö
Tapahtuma-avustuksen saanut tapahtuma	7.492 (sis. 500 hlöä striimiesityksissä)	15.905 (sis. 9.808 hlöä striimiesityksissä)	26.370 hlö (sis 810 hlöä striimiesityksissä)	26.206 hlö
Osin tai kokonaan itse tuotetut tapahtumat	27.234 (sis. 15.855 hlöä striimiesityksissä)	12.463 (sis. 3.603 hlöä striimiesityksissä)	17.338 hlö	22.288 hlö
Loistavaa! Lasten ja nuorten kulttuuriviikko	14.401 (sis. 11.958 hlöä striimiesityksissä)	1.596 (sis.0 hlöä striimiesityksissä)	3.795 hlö	5.136 hlö
Yhteensä tapahtumissa kävijöitä	90.243 (sis. 48.142 hlöä striimiesityksissä)	81.770 (sis. 33.429 hlöä striimiesityksissä)	79.023 hlö	84.652 hlö
Tapahtumakäynnit suhteessa asukasmäärään	1,89 käyntiä / asukas (sis. striimikäynnit)	1,71 käyntiä /asukas (sis. striimikäynnit)	1,65 käyntiä / asukas (sis. striimikäynnit)	1,75 käyntiä / asukas

Taulukko 11 osoittaa, että yleisö on vähitellen palaamassa koronapandemian jälkeen takaisin tapahtumiin. Taulukosta on myös nähtävissä tapahtumien sähköisen välittämisen loppuminen. Sekä tapahtumajärjestäjät että -yleisöt ovat toiminnallaan osoittaneet, että tapahtumilla on sellaisia sosiaalisia merkityksiä, joita ei pystytä teknisin keinoin välittämään.

6. Lasten ja nuorten kulttuuritoiminta

Tämän pääluvun mittareilla selvitetään vastuualueen yhden keskeisen painopisteryhmän, lasten mahdollisuuksia kulttuurin kohtaamiseen. Lisäksi mitataan lasten ja nuorten kulttuuri-osallisuudelle luotuja mahdollisuuksia eli kulttuurin saavutettavuutta lasten ja nuorten ikäluokissa.

Vastuualueen tuki lasten ja nuorten kulttuuritoimintaan

Taulukkoon 12 on koottu tieto niistä avustuksista, jotka ovat hakijan toimintaprofiiliin tai hakemuksen perustella arvioitu kohdistuvan lapsille ja nuorille suunnattuihin palveluihin. Esimerkiksi TAITO Keski-Pohjanmaan käsityökoulun tukea ei tässä ole voitu huomioida, koska koulun tukea ei ole eroteltu yhdistyksen yleisestä kumppanuusavustuksesta.

Taulukko 12: Kulttuuripalvelujen vastuualueen avustukset lapsille ja nuorille suunnattuihin kulttuuripalveluihin ja -tapahtumiin vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2023-2023
Laitos- ja kumppanuus-avustukset (€ / kpl)	668.000 / 2	668.000 / 2	668.000 / 2	680.000 / 2	+/- 0
Kohde- ja vuokra-avustukset (€ / kpl)	3.850 / 4	2.000 / 4	3.200 / 3	2.800 / 4	- 400 / +1
Tapahtuma-avustukset (€ / kpl)	-	400 / 1	-	-	+/- 0
Lastenkulttuuriverkostot (€) Bark ja Lykky	2.500	2.500	3.000	13.431 / 2	+10.431
Myönnettyt avustukset yhteensä (€ / kpl)	674.350 / 7	672.900 / 8	674.200 / 7	696.231 / 6	+22.031
Avustusten suhde asukaslukuun (€ / alle 18 v. asukas)	63,4	63,4	63,6	65,2	+1,6

Taulukko 12 osoittaa, että kulttuuripalvelujen kautta kanavoitu kaupungin tuki lasten ja nuorten kulttuurille perustuu pitkälti ammatillisen lastenkulttuurin ja taidekasvatuksen tukemiseen. Lastenkulttuuriverkostojen rooli kasvoi vuonna 2023 Keski-Pohjanmaan maakunnan lastenkulttuuriverkosto Lykyn käynnistettyä toimintansa. Kohde-, vuokra- tai tapahtuma-avustukset lasten ja nuorten kulttuuriin ovat olleet varsin marginaalisia.

Osallistuminen lasten ja nuorten kulttuuritapahtumien tuottamiseen; Lasten tapahtumat

Pelkästään avustuskehitystä tarkastelemalla ei saada kokonaiskuvaa vastuualueen onnistumisesta lasten ja nuorten kulttuurin alueella. Taulukoissa 13-16 kuvataan vuosien 2020-2023 lasten- ja nuorten kulttuuriin painottuneiden palvelujen ja tapahtumien yleisömääriä.

Taulukko 13: Yleisömäärät niissä lasten ja nuorten kulttuuritapahtumissa, joiden järjestämiseen kulttuuripalvelujen vastuualue on osallistunut vuosina 2020-2023. Taulukko ei sisällä Loistavaa! -kulttuuriviikon tarjontaa, joka on tilastoitu erikseen.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Teatteri / Laitos ja ryhmät (esitykset kpl / kävijät)	2 / 72	43 / 1.402	52 / 4.967	11 / 1.085	-41 / -3.882
Konsertit (esityksiä kpl / kävijät)	31 / 3.331	64 / 3.649	50 / 6.716	46 / 7.677	-4 / +961
Muut lasten tapahtumat (kpl / kävijät)	10 / 2.983	16 / 2.390	38 / 3.594	36 / 3.266	-2 / -328
Yhteensä (kpl / kävijät)	43 / 6.386	123 / 7.441	140 / 15.277	93 / 12.028	-47 / -3.249

Taulukko 13 osoittaa konkreettisesti, kuinka keskeisessä asemassa Kokkolan kaupunginteatteri on alueen lastenteatteritarjonnassa. Lastennäytelmän peruuntuminen kaupunginteatterissa keväällä 2023 romahdutti lastenteatterin tarjonnan ja yleisömäärän kyseisenä vuonna.

Koska erityisesti maaseutualueen lapsilla ja nuorilla saattaa olla ongelmia osallistumisessa kantakaupungin kulttuuritarjontaan, on taulukossa 14 tarkasteltu vielä erikseen lasten ja nuorten kulttuuritarjontaa Kokkolan maaseutualueilla. Taulukko osoittaa, että lapsille ja nuorille tarjottu kulttuuriohjelma sekä siihen osallistuneiden lasten ja nuorten määrä romahti pandemian takia vuonna 2020 myös maaseutupaikajissa. Vuodesta 2021 lähtien on kulttuuritoiminta sitten elpynyt myös kaupungin maaseutualueilla.

Taulukko 14: Lasten ja nuorten tapahtumat ja niiden yleisöt Kokkolan maaseutualueilla vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Ullava (kpl / kävijät)	1 / 25	3 / 113	2 / 41	4 / 70	+2 / +29
Lohtaja (kpl / kävijät)	0 / 0	3 / 245	6 / 443	3 / 222	-3 / -221
Kälviä (kpl / kävijät)	3 / 138	6 / 431	4 / 242	7 / 386	+ 3 / +144
Yhteensä (kpl / kävijät)	4 / 163	12 / 789	12 / 726	14 / 678	+2 / -48

Lasten ja nuorten kulttuuriviikko Loistavaa-Strålande on tilastoitu erikseen taulukkoon 15.

Taulukko 15: Loistavaa! Lasten ja nuorten kulttuuriviikkojen tapahtumat ja niiden osallistujamäärät vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Kantakaupungin ohjelma kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköille (kpl / kävijät)	10 / 321	23 / 512	49 / 1.446	22 / 1.066	-27 / -510
Ullava (kpl / kävijät)	2 / 33	4 / 52	6 / 103	4 / 105	-2 / +2
Lohtaja (kpl / kävijät)	8 / 295	6 / 110	5 / 173	13 / 437	+8 / +264
Kälviä (kpl / kävijät)	3 / 114	11 / 201	17 / 528	10 / 470	-7 / -58
Avoimet tapahtumat (kpl / kävijät)	22 / 1.680	9 / 721	17 / 1.727	24 / 3.058	+7 / +1.331
Striimatut tapahtumat	7 / 11.958	-	-	-	-
Yhteensä tapahtumat (kpl / kävijät)	52 / 14.401	53 / 1.596	94 / 3.977	73 / 5.136	-21 / +1.159

Taulukosta 15 käy ilmi, että perheiden palvelut eli avoimet tapahtumat kasvoivat vuoden 2023 Loistavaa! -ohjelmassa. Sitä vastoin kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin tarjotun ohjelman määrä kantakaupungin alueella väheni edellisestä vuodesta. Avoimien tapahtumien suosio ohjaa järjestäjiä jatkossakin tuottamaan koko perheelle suunnattua ohjelmaa Loistavaa! -viikkojen yhteydessä.

Kokonaistulos lasten ja nuorten kulttuuripalvelujen käytöstä on tiivistetty taulukkoon 16.

Taulukko 16: Lasten ja nuorten kulttuuripalvelujen käyttö Kokkolassa vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Tapahtumakäyntien suhde asukaslukuun (kpl; kpl / alle 18 v. asukas)	20.950 / 1,97	9.826 / 0,92	19.980 / 1,88	17.842 / 1,67	-2.138 / -0,21

Kulttuuriopetussuunnitelmat Taitojen Polku ja Kulturlärostigen sekä koulupäivien yhteydessä toteutettu ohjattu Kohasu-kulttuuriharrastustoiminta ovat lisäksi tavoittanut noin 2500 lasta vuonna 2023. Kulttuuripalvelujen vastuualue on tarjonnut asiantuntemustaan

näiden toimintojen suunnitteluun. Nämä palvelut eivät kuitenkaan kuulu kulttuuripalvelujen vastuualueen käyttötalouteen, joten niitä ei ole tilastoitu tähän indikaattorikoosteeseen.

Taiteen perusopetuksen peitto

Taiteen perusopetuksen saavutettavuus on yksi mittari lasten ja nuorten kulttuurisen harrastustoiminnan olosuhteista. Taulukkoon 17 on koottu tieto Kokkolassa lapsille ja nuorille tarjotun taideopetuksen sisäänpääsytilastoista vuosina 2020–2022. Taulukkoa tarkasteltaessa on huomioitava, että vain K-P:n konservatorion ja Taito Keski-Pohjanmaan käsityökoulutuksen tuki ohjautuu kulttuuripalvelujen vastuualueen talousarvion kautta. Lisäksi on todettava, ettei Kokkolan Rokkikoulu tarjoa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista musiikin perusopetusta.

Kaupunki on koonnut vuodesta 2020 lähtien kokonaismäärätietoa taiteen perusopetuksen Kokkolassa osallistuneista alle 18-vuotiaista. Vuonna 2023 taiteen perusopetukseen osallistui Kokkolassa 1.569 alle 18-vuotiaista lasta, eli **14,9** prosenttia kaikista alle 18-vuotiaista kokkolalaisista. Kuten taulukko 17 osoittaa, on taiteen perusopetusta saavien määrä ja osuus ikäluokasta on kasvanut vuoden 2021 jälkeen selvästi.

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksilla on jokaisella omat menettelytapansa vapaaoppilaspaikkojen tai esim. sisaralennusten myöntämiseksi taloudellisesti haastavassa tilanteessa olevien perheiden lapsille. Lisäksi osalla oppilaitoksista on tarjottavanaan taiteen perusopetusta myös aikuisryhmille.

Taulukko 17: Taiteen perusopetukseen osallistuneiden määrä ja prosenttiosuus alle 18-vuotiaista vuosina 2020-2023.

TPO-opiskelijat	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022 / 2023
Määrä / %-osuus alle 18 v ikäluokasta	1.314 / 12,4	1.508 / 14,9	1.569 / 14,7	+61 / -0,2 %-yks.

Taulukko 18 osoittaa, että sisäänpääsymahdollisuudet taiteen perusopetusta antaviin laitoksiin vaihtelevat huomattavasti vuosittain. Vuonna 2023 kaupungissa oli, musiikin perusopetusta lukuun ottamatta varsin hyvät valmiudet ottaa uusia opiskelijoita taiteen perusopetukseen.

Taulukko 18: Sisäänpääsyprosentit taiteen perusopetuksen oppilaitoksiin Kokkolassa vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020, %	Vuosi 2021, %	Vuosi 2022, %	Vuosi 2023, %	Muutos 2022-2023, %-yks.
K-P:n konservatorio Musiikki	51	41	65	50	-15
K-P:n konservatorio Tanssi	100	100	100	100	0
Lasten ja nuorten kuvataidekoulu	44,4 esiryhmä (6v) 47,6	44	62	72	+10
Lasten ja nuorten sanataidekoulu	100	60	68	86	+18
Lasten ja nuorten käsityökoulu	100	100	100	100	0
Kokkolan Rokkikoulu	100	100	95	96	+1

7. Taiteen ja kulttuurin soveltava käyttö; kulttuuri ja hyvinvointi

Taiteen ja kulttuurin soveltavaan käyttöön liittyvillä mittareilla selvitetään vastualueen osallistumista hyvinvointityön verkostoihin sekä vastualueen toimenpiteitä kulttuurin saavutettavuuden edistämiseksi. Verkostoitumistavoite on mukana vastualueen ja lautakunnan tavoitteenasettelussa. Hyvinvointityöhön liittyviä tavoitteita on kirjattu niin sivistystoimialan kehittämissuunnitelmiin kuin kaupungin hyvinvointisuunnitelmaankin.

Rakenteet ja toimenpiteet taiteen ja kulttuurin soveltavan käytön lisäämiseksi

Kulttuuripalvelujen vastuualue käy vuoropuhelua muiden hyvinvointitoimijoiden (esim. Soite, kaupungin nuorisopalvelut, varhaiskasvatuspalvelut ja opetuspalvelut sekä kaupungin hyvinvointityöryhmä) kanssa kulttuuripalvelujen välittämiseksi ko. toimijoiden asiakkaille sekä kulttuurin saavutettavuuden parantamiseksi. Lisäksi vastuualueella on sopimuksia palveluntuottajaverkoston kanssa siitä, että erityisryhmät saavat etuja kulttuuripalvelujen käytössä. Vuonna 2023 kaupungin kulttuuripalvelujen vastuualue osallistui hyvinvointialue Soiten ja Keski-Pohjanmaan liiton vetämään projektiin, jossa hahmoteltiin maakunnallista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa Keski-Pohjanmaalle.

Kunnan kulttuurisen hyvinvointityön aktiivisuutta kuvaava THL:n TEAviisaritulos on Kokkolassa noussut tasaisesti arvioinnin käynnistyttyä vuonna 2019. Vuonna 2023 saatu tulos 87 / 100 edustaa käreä maamme kaupunkien joukossa. Kansallista kulttuurihyvinvointityötä edustaa myös Kaikukortti-toiminta, johon Kokkolan kaupunki on osallistunut vuodesta 2019. Taulukossa ilmoitetaan Soiten jakamat kortit koko hyvinvointialueella. Palvelujen käytön osalta taas on kuvattu Kaikukortin käyttö kokkolalaisissa kulttuurikohteissa.

Taulukko 19 esittelee hyvinvointityön eräiden osa-alueiden kehitystä vuosina 2020-2023.

Taulukko 19: Kulttuuripalvelujen vastuualueen toimenpiteitä kulttuuripalvelujen vahvistamiseksi erityisryhmien piirissä vuosina 2020-2023.

Mittari	Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Muutos 2022-2023
Esiintymiset palvelu- ja hoitolaitoksissa (esitykset / tuetut esitykset / palveluyksiköt, kpl)	54 /50 /18	45 /45 /21	85 /85 /23	147/147/26	+62 /+62 /+3
Palveluyksikkövierailujen tukimäärät (€ / tuensaajien määrä)	2.060 /17	2.165 / 12	3.590 / 23	8.560/35	+4.970 /+12
Loistavaa! -verkoston laajuus (yhteistyökumppaneiden määrä)	25	24	23	23	+/- 0
Kaikukortti-kokeilu (Rekisteröidyt kortit / Korttien käyttö Kokkolassa)	132 /219	252 /47	469 /125	195 / 49	-274 /-76
Kokkolan tulos kulttuurin TEAviisarissa		75 / 100		87 / 100	+12
Vastuualueen osallistuminen kaupungin Hyvinvointityöryhmän työhön (+ / -)	+	+	+	+	
Kulttuurin näkyminen kaupungin Hyvinvointisuunnitelmassa (+ / -)	+	+	+	+	

8. Yhteenvetoa

Pitkittäin tapahtuva indikaattoripohjainen vertailu osoittaa, että kulttuuripalvelujen vastuualueen palvelujen kysyntä ja käyttö on viime vuosina ollut suhteellisen tasaista. Keväällä 2020 alkaneen koronapandemian vaikutukset kulttuuripalvelujen tarjontaan ja käyttöön olivat selvästi nähtävissä myös vuosina 2021 ja 2022. Yleisön pandemian jälkeinen varovaisuus näkyi jossain määri vielä vuonna 2023, mutta vähitellen kaupunkilaisten sosiaalinen aktiivisuus on palaamassa vuoden 2019 tasolle.

Indikaattorityö on luonteeltaan tilastoihin perustuvaa ja numeerista. Kulttuuripalvelujen arvioinnin kannalta tässä dokumentissa esitetyt indikaattorit voivatkin muodostaa vain osan toiminnan arvioinnista. Toiminnan vuosittaisessa arvioinnissa olisi hyötyä laadullisten mittareiden soveltamisesta toiminnan kuvaamiseen. Laadullisten mittareiden sisällöistä ei kuitenkaan ole sovittu kansallisella tasolla.

Vaikuttavuusindikaattoreihin liittyvässä paikallisessa keskustelussa on toivottu tietoa myös kulttuuripanostusten sekundäärisistä vaikutuksista (hyödyt esim. majoitus- ja ravitsemustoiminnassa). Tällaisten tietojen kerääminen ja aukoton liittäminen juuri kulttuuritoimintaan on käytännössä erittäin hankalaa. Kansallinen pohdinta sekundaaristen vaikutusten mittaamiseen jatkuu. valmistuessaan mittarit tulevat hyödyntämään jo mitattua tietoa palvelujen määrästä ja niiden käytöstä.

Monipuolisemman kuvan saamiseksi on kaupungissa lisäksi käytetty menetelmiä kuntalaisnäkökulman keräämiseen. Kaupunki teki vuoden 2023 palveluistaan arviointikyselyn kaupunkilaisille vuoden 2024 alussa. Kyselyn tulokset osoittavat, että kaupungin asukkaat ovat aikaisempien kyselyjen tavoin tyytyväisiä kulttuuripalveluihin Kokkolassa. Palvelutyytyväisyys kulttuuripalveluihin on kyselyn mukaan tasolla 3,8 (asteikolla 1-5). Kuntalaisten tyytyväisyys on kasvanut 0,1 pisteellä edellisestä vuodesta. Tuloksellaan kulttuuripalvelut sijoittuvat kärkipäähän kaikkien kaupungin palvelujen joukossa. Palvelutyytyväisyyskyselyjä tullaan tekemään valtuustokaudella vuosittain, joten myös kulttuuripalvelujen arvostuksen kehitystä pystytään seuraamaan indikaattoritarkastelujen yhteydessä.